

Magyar Gyógyszerésztörténeli Társaság
www.gyogyszeresztortenet.hu
2018 május 21.

BUDAPEST VII. KERÜLETÉNEK (ERZSÉBETVÁROS)
GYÓGYSZERÉSZTÖRTÉNETE 1950-IG

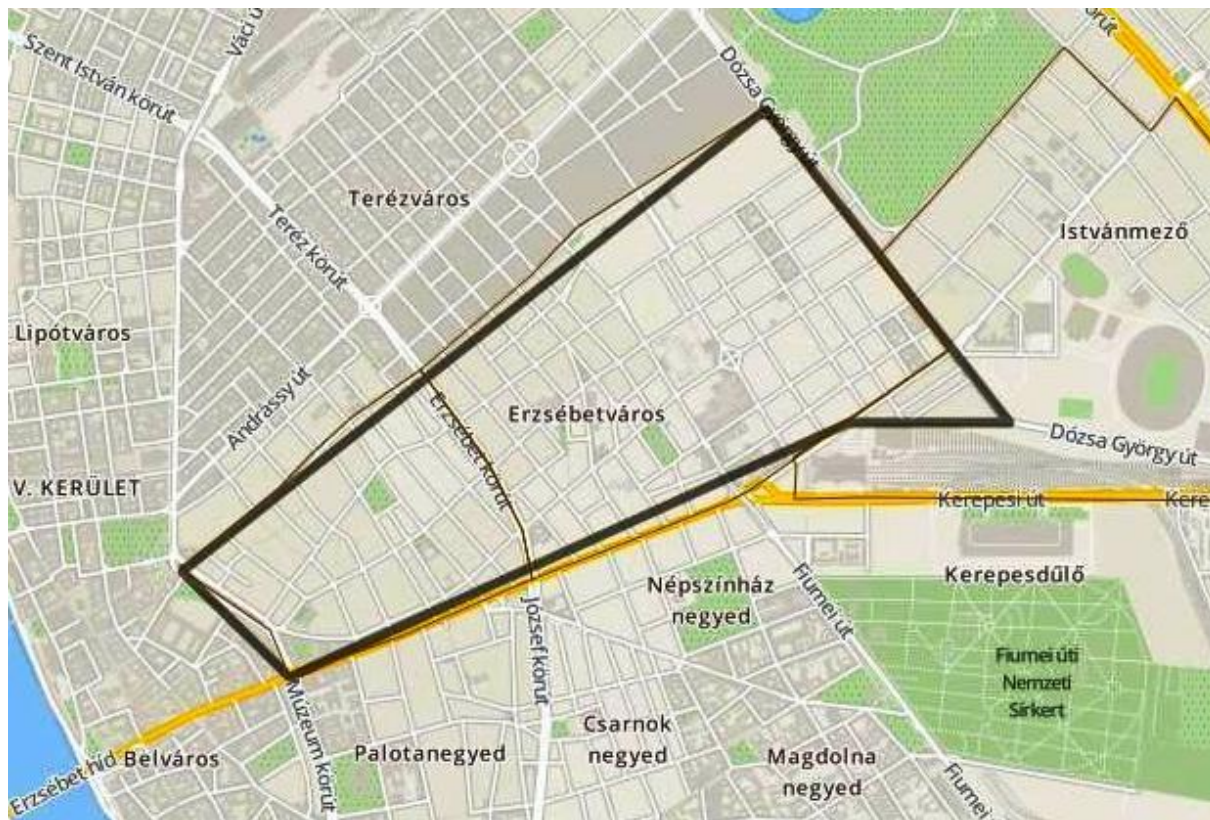
Írta és szerkesztette: Szmodits László

BUDAPEST

2018

Bevezetés

Budapest hetedik kerülete az Erzsébetváros. A Király utca, a Városligeti Fasor, a Dózsa György út, a Verseny utca, a Thököly út, a Rákóczi út és a Károly körút határolja. Területe 2,09 km².

A török hódoltság utáni időkben a mai Kiskörút mentén elszórt tanyák és szőlőskertek voltak. 1734-ben csak 11, 1792-ben 559 házat számláltak össze. A mai Rottenbiller utca és Dózsa György út közötti területen a XIX. század első felében még konyhakertek és káposzta-földek voltak. A század utolsó éveiben épült a háromemeletes, körfolyosós bérkaszárnycsoporthoz tartozó városrész. Az amerikai mintájú gyorsépítkezés Chicagóra emlékeztette a lakosságot. Ezért a népi nyelv „Csikágónak” nevezte el ezt a területet. A kerület első ipari üzeme a XVIII. században alapított Gierl-féle kártyagyár volt. Az 1850-as évektől a századfordulóig majdnem 50 ipari üzem települt ide. 1851-ben a 750 munkást foglalkoztató Magyar Királyi Dohánygyár (Síp utca 13.), 1872-ben az Oetl Antal Vasöntöde és Gépgyár (Bethlen tér 4.), 1864-ben a Lingel Károly és Fia Első Magyar Faáru és Bútorgyára, 1867-ben az Offset Nyomda elődje, 1882-ben a Sternberg Ármin és Társa Hangszergyár. A pesti Belvárosból került a Városligeti fasorba a Klösz György és Fia Műintézet (1, 2).

Klösz György (Darmstadt, 1844. XI. 15. – Budapest, 1913. VII. 4.). Iskolai tanulmányait a szülővárosában végezte. Lorschban gyógyszerészetet tanult és 1861-ben letette a tirocinális vizsgát. A tanulmányai közben két dolgozatot írt: 1. Chemische Analysen. – 2. Manual pro Georg. Ebben a korabeli

gyógyszerészi gyakorlat készítményei, gyógynövénykivonatok receptjei, fényképezési előhívók előiratai, valamint a száraz és a nedves eljárás receptjei voltak. Bécsben 1865-ben belépett dr. Heid műtermébe. Egy évvel később a pesti Hatvani utcában (ma Kossuth Lajos utca) fióküzletet nyitott. Az elsők között fényképezett műtermen kívül. 1873-ban meghívták a bécsi világkiállítás eseményeinek a megörökítésére. Húsz év alatt nagyon sok felvételt készített. Egy új műtermet épített 1895-ben a Városligeti fasoron. Itt már sorozatban készültek kézisajtóval fotográfiai munkák. A XX. század elején új gépeket és új eljárásokat vezetett be. A vállalkozásait 1906-tól már a fia, Klössz Pál, valamint Kölley László vegyészmérnök. Szerencsésen fennmaradt a több mint másfélezer üveg-negatívja. A Budapesti Történeti Múzeum, a Kiscelli Múzeum és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár őrzi az eredeti fotóit. Síremléke a budapesti Fiumei úti temetőben van. (3).

Nem feledkezhetünk el a kerület zsidó lakosságáról. Pest városába a zsidók a XVIII. század közepén kezdtek átköltözni. II. József az 1783. évi türelmi rendelete zavartalanná tette az életüket és a hitközségük létrejöttét. A XIX. században e kerületben voltak a budapesti ortodox zsidóság vallási életének a központjai. Azonban ők csak kis töredékét alkották a budapesti zsidóknak. Budapest lakosságának az ötödét kitevő zsidók minden kerületben jelen voltak. Ezt a tényt a zsinagógák és az izraelita temetők is bizonyítják. Sajnálatos tény volt 1944-ben, hogy ezen a területen, a Király utca, Nagyatádi Szabó utca (ma Kertész utca), a Dohány utca és a Károly körút közötti területen jelölték ki az ún. nagy gettót, ahol több tízezer zsidó zsúfoltak össze embertelen körülmények között. Egyidejűleg kitelepítették onnan a nem zsidó lakosságot. A kerületben több zsinagóga működött, illetve működik. (4).

1. Rumbach Sebestyén utcai zsinagóga

Az utca 11-13. számú telkén álló épület. Romantikus stílusú, nyolcszögletes centrális terem, öntöttvas oszlopos-arkatúrás szerkezetű mellékterekből és kiemelt főtérrel. Két hatalmas, körüljárható erkéllyel, laternás félgömb kupolácskával fedett részekkel és íves ablakokkal díszített. Az osztrák Otto Wagner, a bécsi szecessziós építészet mestere 1872-ben tervezte. A II. világháború után a zsinagóga olyan súlyosan megsérült, a mennyezete is beomlott. Használaton kívül volt 1959 óta. A zsinagóga külső képe a következő oldalon van (5).

2. Dohány utcai zsinagóga

A főváros romantikus építészetének jelentős alkotása. Ma nemcsak műemlék, hanem a Virágörökség része. Förster Lajos bécsi építész építette fel 1854-1859 között. A kivitelezésben jelentős szerepe volt Feszli Frigyesnek. A hagymakupolákkal fedett két torony közé fogott homlokzatát óriási kerek rózsaszínű ablak díszíti. A hosszúkás négyszög alaprajzú, háromhajós, egyenlő magasságú csarnokot sík mennyezet fedi, amelyet egy ívezetes, oszlopos öntöttvas szerkezet hord. A hajókat ezek az öntöttvas oszlopkötegek választják el egymástól, és az oszlopokat öntöttvas ívek kötik össze egymással. A főhajó 12 m fesztávolságú, és a mellékhajókat is öntöttvas ívek hidalják át. A csatlakozó egy emeletes épület fölszintjén áttört íves árkádok vannak, sarkán kis nyolcszögletű tornyocskák, hasonlóan az eredeti

homlokzathoz. E csatlakozó épület lebontása után itt épült ki a Hősök Csarnoka. Itt áll a Magyar Zsidó Mártírok emlékműve, amely Varga Imre alkotása (1991). A tornyocskákat és a főpárkányt is moreszk csipkék díszítik. A homlokzatot kerámiadisz burkolja. A zsinagóghoz csatlakozó zsidó hősök mauzóleuma 1929-1931-ben épült Déli Faragó Ferenc és Vágó László tervei szerint. Mögötte van a Zsidó Múzeum. A zsinagóga képe a következő oldalon látható. (6).

Rumbach Sebastyén utcai zsinagóga

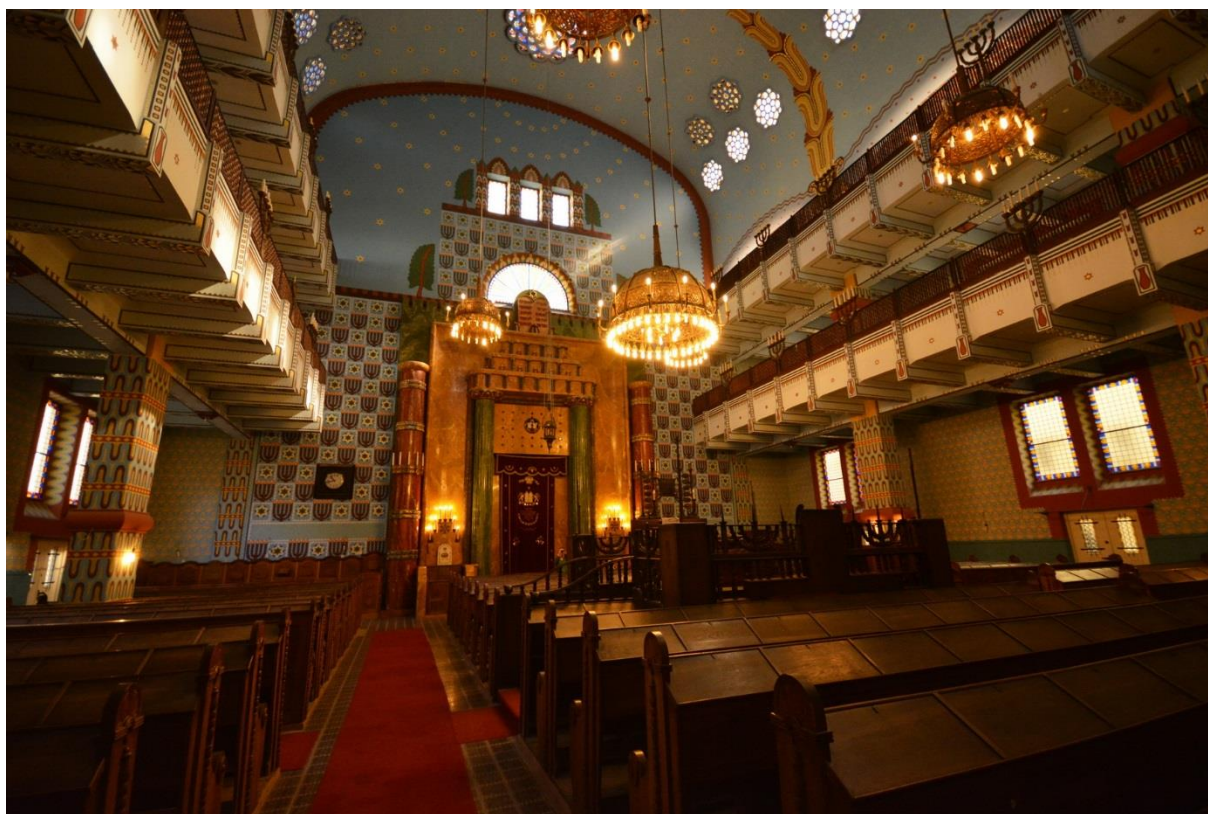
3. Kazinczy utcai ortodox zsinagóga

Löffler Sándor, Löffler Béla építette 1912-ben. Kétemeletes, téglaburkolatos homlokzatú épület. Középen ötös ikerablakkal, héber betűs pártázatos párkánylezárással, földszinten kétoldalt előugró részekkel. A körülvevő udvarok révén összekapcsolódik a Dob utca 35. szám alatti ortodox A község házával. A falpillér és a földszint kemény mészkő, a falburkolat nyerstégla. Az épület háromszögű, magas oromzattal záródik. Középen van egy kisméretű ajtóablak, előtte nyílt erkély, alatta az első emeleten a homlokzat elé ívelő zárt üvegezett erkély van. A szűk, mélyen benyúló telek mentén udvari szárny húzódik végig két udvarral, a második kapcsolatban van a zsinagógával (7).

Az épület héber-felirata bibliai idézetet tartalmaz: „Mily félelmet kelt ez a hely, itt van az Isten háza és itt van az ég kapuja” (1 Mózes 28, 17).

Dohány utcai zsinagóga

Kazinczy utcai zsinagóga belső képe

4. Bethlen téri zsinagóga

A neoreneszánsz épület eredetileg az Izraelita Siketnémák Országos Intézete volt. Az imaszobáját 1932-ben Baumhorn Lipót bővítette zsinagógává Somogyi György tervei szerint. Az eredeti imaház status quo jellegű volt, vagyis nem foglalt állást a neológ és az ortodox között. A fehér és arany színű keleti fal frigy szekrénye fölött egy oszlop tart egy timpanonos baldachint. A tóra-asztal a tér közepén helyezkedik el. Itt a két világháború között iskola és nép-konyha működött. Sajnálatos volt, 1944-ben kifosztották a nyilasok (8).

Erzsébetvárosban számtalan színház és kulturális központ található.

Különleges hely a kerületben a Godzsu-udvar: Czigler Győző tervei szerint 1901-ben épült. Ez a Dob utca 16. és a Király utca 13. közötti négyszintes ház és hat udvar. 6000 m² beépített területet foglal magába. A fölszintjén 200 méter hosszú sétány 12 ezer m² kereskedelmi területtel rendelkezik. Kávézók, éttermek, galériák és exkluzív üzletek mellett a Holmes Place wellnes láncnak itt lesz majd a központja. Itt szauna, fürdő, uszoda és kondicionáló terem is működik. Az épület szállodával is bővült. A Holló utca 6. szám alatt parkolóház is működik. A szórakozóhelyek vendég-körében nagyon sok a külföldi látogató (9).

Erzsébetváros népessége (10)

ÉV	LAKOSSÁG SZÁMA
1870	44068
1880	65200
1890	78400
1900	141700
1910	152454
1920	140246
1930	135565
1941	145604
1949	115495
1960	120052
1970	116078
1980	92350
1990	82864
2001	64137
2011	56093
2017	53045

Megváltó gyógyszerár

A Helytartótanács 1828. I. 29-én kelt 2422. számú határozatában új gyógyszerár felállítását engedélyezte a Hatvani kapu közelében, a mai Kossuth Lajos utca, a Károly körút és a Rákóczi út sarka közelében. A gyógyszerár személyes üzleti jogát Vránits Ignác gyógyszerész nyerte el. A gyógyszerár még 1828-ban megnyílt a Rákóczi út és a Síp utca sarkán. A gyógyszerár eredeti neve Salvator volt. A gyógyszerár reáljogúságát a Budai Helytartóság a 34990-1859. számú rendelettel ismerte el (11).

Tulajdonosok: 1828: Vránits Ignác, - 1843: dr. Müller Bernát, - 1892: Zboray Béla, - 1904: Tóth Kálmán és felesége, Fischer Teréz, - 1907: Péterffy Imre, - 1909: Péterffy Imre tulajdonos, Grósz Ferenc, Grósz Nagy Bertalan kezelők, - 1912: Szatmári Takarékpénztári Egyesület, Grósz Ferenc tulajdonos, Kiss István kezelő, - 1919: Percs Ernő senior és felesége, Berger Mária, - 1935: özv. Percs Ernőné haszonélvező, Popper József bérlő, - 1941: özv. Percs Ernőné haszonélvező, dr. Bakay Matild bérlő, - 1945-1950: özv. Percs Ernőné haszonélvező, dr. Hartlauer Jenő felelős vezető

Dr. Müller Bernát (Buda, 1810. V. 1. – Budapest, 1901. III. 3.): a Bécsi Tudományegyetemen 1832-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. A pesti Megváltó patika tulajdonosa volt 1843-1892 között. A botanikai érdeklődése révén a máramarosi havasokban kutatta a flórát. A Királyi Magyar Természettudományi Társulat alapítójaként részt vett annak a munkálataiban is. Az Országos Közegészségügyi Tanács tagjaként az I. és II. Magyar Gyógyszerkönyv galenusi részét szerkesztette. A Giesseini Egyetem 1857-ben honoris causa doktorrá avatta. Részt vett a Magyarországi Gyógyszerész Egyesület munkálataiban is (12).

Percs Ernő (Temesvár, 1868. XI. 11. – Budapest, 1935. IV. 28.): Kolozsvári Egyetemen 1890-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. 1910-ben nyitotta meg Cegléden az Isteni Gondviselés gyógyszerárát.

Ugyanebben az évben a Rico kötszerüzem igazgatója lett. 1919-től a budapesti Megváltó gyógyszerár tulajdonosa volt a haláláig. 1916-tól a Pamutközpont igazgatója is volt. Kereskedelmi tanácsossá nevezték ki 1916-ban. Később az Egészségügyi Anyagraktár igazgatója volt. A Medichemia cég igazgatója. Kormányfőtanácsosi címet kapott 1922-ben. Fia, dr. Percs Ernő (1901-1965) is a gyógyszerészi pályán működött (13).

Szent Terézia gyógyszerár

A gyógyszerár létesítését az 1838. III. 27-én keltezett helytartótanácsi rendelet engedélyezte. A személyes üzleti jogot Pollák József gyógyszerész nyerte el. A gyógyszerár még 1838-ban nyílt meg. Hosszú ideig a Király utca 49. szám alatt működött. A 30440-1928. N. M. M. számú rendelettel a gyógyszerárat a Király utca 53. szám alá helyezték át. A budai helytartóság az 1859. XI. 29-én kelt 34997. számú rendeletével ismerte el a gyógyszerár reáljogúságát (14).

Tulajdonosok: 1838: Pollák József, - 1851: Fauser Antal, - 1883: özv. Fauser Antalné, Neuhofer Mária hasznélvező, Franek Kálmán bérlő, - 1889: özv. Fauser Antalné, Neuhofer Mária hasznélvező, dr. Fauser Géza kezelő, - 1911: dr. Fauser Géza, - 1912: Mezőtúri Gazdasági Pénztár, Pohl Jenő kezelő, - 1913: Pohl Jenő, dr. Telekessy Ödön kezelő, - 1915: Telekessy Ödön senior, dr. Telekessy Ödön kezelő, - 1918: Simonovics Andor és felesége, Staubner Anna, Szász Ottó, - 1921: Heller Imre és felesége, Molnár Irén, Simonovics Andor és felesége, Staubner Anna, - 1923: Heller Imre és felesége, Molnár Anna, Barathy Erzsébet, - 1928: Barathy Erzsébet, Radimetzky Zoltán, - 1929: Éllő István és felesége, Lipos Mária, Barathy Erzsébet, - 1931: Balassagyarmati Takaré- és Hitelintézet, Barathy Erzsébet, - 1932: Faludi Jenő és felesége, Staubner Aranka, Böhm Miklós, - 1938: Faludi Jenő, Bíró László, Spiegel Miklós és Faludi Jenő kezelő, - 1939: Faludi Jenő örökösei, Markovits Jenő bérlő, - 1941: özv. Faludi Jenőné, özv. Spiegel Gyuláné, Timár Istvánné tulajdonosok, Markovits Jenő, Gergely Jenő bérlők, Mikó Sándor kezelő, - 1945-1950: Faludi Jenőné, Bíró Sándorné tulajdonosok, Écsy Zsolt felelős vezető.

Fauser Antal (Pest, 1810. XI. 8. –Budapest, 1883. XII. 15): a Pesti Tudományegyetemen 1832-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. Hosszabb alkalmazotti viszony után, 1851-től lett a pesti Szent Terézia gyógyszerár tulajdonosa. A gyógyszerárában az ország egyik legkorszerűbb laboratóriumát rendezte be homeopátiás részleggel együtt. Kiváló mineralógus volt. Róla nevezték el az általa felfedezett mangán-magnézium-szulfát tartalmú ásványt. A Magyar Földtani Társaság tagja volt 1851-től. Munkásságát külföldön is elismerték. A Magyarországi Gyógyszerész Egyesület igazgatótanácsi tagja volt. Fiát, dr. Fauser Gézát a gyógyszerészi pályára nevelte (15).

Dr. Fauser Géza (Pest, 1861... - Budapest, 1934. IX. 12.): apja, Fauser Antal gyógyszerész, neves mineralógus volt. A Budapesti Tudományegyetemen 1887-ben gyógyszerészi, 1888-ban gyógyszerészdoktori oklevelet szerzett. Előbb hazai és külföldi gyógyszerárakban működött. Apja, budapesti Szent Terézia gyógyszerárának volt a tulajdonosa. Közben 1898-1912 között a

Magyarországi Gyógyszerész Egyesület pénztárosa volt. Részt vállalt a Gyógyszerészek Nyugdíjintézetének a létrehozásában és működtetésében. A Magyar Gyógyszerész tudományi Társaság alapítója és intézőbizottsági tagja volt. Számos tudományos közleménye jelent meg a szaklapokban (16).

Kereszt gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Paksy Béla gyógyszerész nyerte el a 4870-1881. B. M. számú rendelettel. A gyógyszertár a Kerepesi út (ma Rákóczi út) 88. szám alatt nyílt meg 1882. V. 14-én Genfi Kereszt-néven (17).

Tulajdonosok: 1882: Paksy Béla, - 1911: Szász Károly, - 1917: dr. Haas Miklós, - 1945-1950: Biederman Sándor hatósági kezelő.

Paksy Béla (Pest, 1849. XII. 20. – Nyáregyháza, Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye, 1926. II. 10.): a Pesti Tudományegyetemen 1871-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. 1874-től a budapesti Nádor gyógyszertár gondnoka. A Genfi Kereszt gyógyszertár tulajdonosa 1882-1911 között. A Magyarországi Gyógyszerész Egyesület titkára 1889-1912 között, egyben a tanügyi bizottság elnöke. Tagja volt a gyakornoki vizsgabizottságnak. A főváros VII. kerületének országgyűlési képviselője is volt (18).

Dr. Haas Miklós (Perjámos, Torontál megye, 1886. VII. 9. - ... 1945...): a Budapesti Tudományegyetemen 1909-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. Több budapesti gyógyszertárban működött. Az I. világháború idején táborigazgatóként, majd a budapesti egyetemi klinikákon dolgozott. A budapesti Kereszt gyógyszertár tulajdonosa volt 1917-től. A Pázmány Péter Tudományegyetemen 1922-ben az orvosdoktori oklevelet is elnyerte. Számos orvos-egészségügyi közleménye jelent meg a szaklapokban. A gyógyszerekről és az orvos-laboratóriumi vizsgálatokról is értekezett (19).

Viktória gyógyszertár

A belügyminiszter a 66766-1884. B. M. számú rendeletével új közforgalmú gyógyszertár létrehozását engedélyezte az Erzsébetvárosban a Wesselényi utca és a Hársfa utca közelében. A gyógyszertár személyes üzleti jogát 1885. IV. 13-án a főváros közigazgatási bizottsága az 587-1885. kgb. számú rendeletével Terstyánszky Kálmán gyógyszerésznek ítélte oda. Mivel a Wesselényi utca és a Hársfa utca sarok közelében nem volt gyógyszertár céljára alkalmas üzlethelyiség, ezért Szent Erzsébet néven az eredeti helyen kívül, a Kertész utca 32. szám alatt 1885. XI. 21-én nyílt meg a gyógyszertár. Azonban a 42928-1890. B. M. számú rendelettel áthelyezték a gyógyszertárat az Erzsébet körút 27. számú házba. Még egy áthelyezés történt 1915-ben az Erzsébet körút 23. szám alá. A Viktória nevet 1916-tól viselte a gyógyszertár (20).

Tulajdonosok: 1885: Terstyánszky Kálmán, - 1900: Hoffmann Béla, - 1911: Prensz Ernő, - 1914: Polóny János, - 1915: Rácz Jenő, - 1919: Zoltán Albert, - 1921: Rácz Jenő, - 1936: Rácz Jenő, dr. Willmann Ottó üzlettárs, - 1938-1950: Dr. Willmann Ottó, Rácz Jenő üzlettárs.

Szent Hermina gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Szűsz István gyógyszerész nyerte el a 42249-1886. B. M. számú rendelettel. A gyógyszertár 1887. III.19-én nyílt meg a Csömöri út (ma Thököly út) 28. szám alatt (21). - Tulajdonosok: 1887: Szűsz István, - 1907: Molnár Lipót, - 1914: Örkény Hugó, - 1917: Funk József, - 1940: Nagy Imre, - 1945-1950: Nagyné Funk Klára felelős vezető, Funk József, Funk Gizella üzlettársak.

Örkény Hugó (Szolnok, 1879. XI. 11. – Budapest, 1950...): eredeti neve Oesztreicher volt. A Budapesti Tudományegyetemen 1903-ban gyógyszerészi oklevelet szerzett. Pályáját németországi, franciaországi és angliai gyógyszertárakban kezdte. Több gyógyszertárban volt tulajdonos, a leghosszabb ideig a budapesti Szent Hermina és a VIII. kerületi Csillag gyógyszertárban. Az értékes közgazdasági munkájáért 1924-ben kormányfőtanácsosi címet nyert el. Fia, Örkény István gyógyszerész, vegyészmérnök neves író volt (22)

Funk József (Újvidék, 1871. IV. 6. – Budapest, 1964. X. 23.): szülőhelyén, a szomszédjukban minden tavasszal megjelentek a szlovák vándor-árusok szekerei. Az egykori olejkárok mintájára számos gyógyírt készítettek a helyszínen. A vándor gyógyítók munkája tágra nyitotta a gyermek szeméit. A Budapesti Tudományegyetemen 1893-ban szerzett gyógyszerészi oklevelet. Több helyen volt alkalmazott, majd előbb a pesti Szentkeresztben (XX. kerület), majd a VII. kerületi Hermina gyógyszertárban volt tulajdonos. Az államosítás után már nem vállalt szakmai munkát. Hamar bekapcsolódott a Budapesti Gyógyszerész Testület munkálataiba. Katalogizálta a Testület könyvtári köteteit. A Testület tanügyi bizottságának is elnöke lett. Sikerült kivívnia, hogy a „numerus clausus” törvény ellenére számos kiváló fiatal beiratkozhatott az egyetemre. Német nyelvtudása révén több magyar költő verseit fordította le német nyelvre és számos külföldi költő versét sikeresen ültette át a magyar nyelvre. Emlékiratot is írt a pályájáról eleven és humoros formában. Lánya és az unokája is gyógyszerész volt (23).

Magyarország Védasszonya gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Nagy Gyula gyógyszerész nyerte el a 82152-1887. B. M. számú rendelettel. A gyógyszertár 1888. IX. 7-én nyílt meg a Damjanich utca 2. szám alatt. A 47812-1931. N. M. M. rendelet hozzájárult a gyógyszertár áthelyezéséhez a Damjanich utca 1. szám alá. Az új helyre való költözés után 1932. május 1-én nyílt meg a gyógyszertár. - Tulajdonosok: 1888: Nagy Gyula, - 1893: Nagy Gyula örökösei, Dióssy László bérlő, - 1903: Szente Lajos, - 1920: Molnár Mór Manó, - 1922: Szücs Simon Béla, - 1926: Magyary Kossa Sándor, - 1927: Pósta Ferenc, - 1931: Juhász Márton, - 1941: Körmendy Elemér, - 1945-1950: Juhász Mártonné tulajdonos, Körmendy Elemér felelős vezető (24).

Nagy Gyula (Keszthely, 1849. III. 29. – Budapest, 1893. III. 3.): a Bécsi Tudományegyetemen 1869-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. Hosszabb ideig a bécsi udvari gyógyszerertárban dolgozott. Hazatérve, Budapesten gyógyszerertári jogosítványt nyert. A Magyarország Védasszonya gyógyszerertár alapító tulajdonosa volt. Karlovszky Geysával és dr. Traxler Lászlóval kezdeményezték 1890-ben a Gyógyszerészi Múzeum felállítását. Felhívást tett közzé 1892-ben a régi gyógyszerertári edények összegyűjtésére. Így egy nagyon szép gyűjtemény jött össze, amelyet bemutattak 1896-ban a Millenniumi Kiállításon. Azonban utána sajnos az anyag szétaprózódott és elkallódott. Közismert volt a kerületben a jótékonyága (25).

Hunnia gyógyszerertár

A gyógyszerertár személyes üzleti jogát dr. Fischer Samu gyógyszerész nyerte el a 16892-1890. B. M. számú rendelettel. A gyógyszerertár 1890. IX. 11-én nyílt meg az Erzsébet körút 56. szám alatt.

Tulajdonosok: 1890: dr. Fischer Samu, - 1896: Urszinyi Károly senior, - 1900: Bleyer Károly, - 1910: Balla Sándor, - 1914: Szabados Ödön, - 1920-1950: Kalán Gyula, dr. Balló Lajos üzlettárs (26).

Balla Sándor (Lugos, Krassó-Szörény megye, 1881. X. 7. – Buenos Aires, 1954. II. 9.): a Kolozsvári Tudományegyetemen 1904-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. Hosszabb ideig működött külföldön. Hazatérése után a Hunnia gyógyszerertár tulajdonosa volt. Az 1913-ban felépült Dr. Wander Gyógyszergyár tulajdonosa és vezérigazgatója lett. A vezetése alatt a gyógyszergyár európai színvonalú vállalattá fejlődött. A korszerű termékeivel fontos szereplője volt a gyógyszeriparnak. Jelentős export tevékenységet fejtett ki a gyár. Kormányfőtanácsi címet kapott 1927-ben. A költségére adták ki 1931-ben „A magyar gyógyszerészi kultúra emlékei” albumot. 1945 decemberében a feleségével üzleti tárgyalásra Svájcba utazott, de onnan már nem tértek haza. Fiaival 1948-ban Argentínában telepedtek le és folytatták a gyógyszeripari munkájukat (27).

Diana gyógyszerertár

A gyógyszerertár személyes üzleti jogát Fónagy József gyógyszerész nyerte el a 63182-1895. B. M. számú rendelettel. A gyógyszerertár 1896. II. 1-én nyílt meg a Károly körút 5. szám alatt. A gyógyszerertár a nagyon sikeres Diana-sósborszesz és a gyógy-cukorkák mellett még számos kozmetikumot is fogalmazott (28).

Tulajdonosok: 1896: Fónagy József, - 1904: Erényi Béla, - 1924-1950: Erényi László.

Fónagy József (Nagyszalonta, Bihar megye, 1859... - Budapest, 1913. III. 26.): a Budapesti Tudományegyetemen 1880-ban szerzett gyógyszerészi oklevelet. Pályáját budapesti gyógyszerertárakban kezdte. 1882-től a szegedi Szent Rókus, majd az Isteni Gondviselés gyógyszerertárakat bérelte. 1895-ben gyógyszerertári jogosítványt nyert Budapesten. A Diana gyógyszerertár tulajdonosa lett. Mivel a jognyerése szokatlanul gyorsan járta végig a hivatalos utat, ezért a gyógyszerertárat pár év múlva bérbe adta és 1904-

ben eladta Erényi Bélának. Visszavonult a gögai birtokára, ahol gazdálkodott és a vadász-szenvedélyének élt. Fiatal kora óta vadászebeket tenyésztett. A vadászati és ebtenyésztési könyvein kívül számos ilyen témájú cikke jelent meg (9).

Erényi Béla (Nagyvárad, 1872... - Budapest, 1935. VIII. 7.): a Budapesti Tudományegyetemen 1893-ban szerzett gyógyszerészi oklevelet. Előbb Szabadszálláson volt tulajdonos. 1904-től a budapesti Diana gyógyszertárát. A Diana sóborszesz és az egyéb termékek gyártására gyártósor-bázist hozott létre. A saját készítményeivel és kozmetikumaival nagy forgalmat bonyolított le. Rövid ideig a Török Laboratórium tulajdonosa is volt. Testvérét, Lászlót is a gyógyszerészi pályára nevelte.

Erényi László (Nagyvárad, 1883. XI. 5.- Budapest, 1954...): a Budapesti Tudományegyetemen 1905-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. Az I. világháború alatt egészségügyi szolgálatának elismeréseként Vöröskereszt kitüntetésben részesült. Átvette 1924-ben apja gyógyszertárát és ő lett az államosításig a tulajdonosa. Tagja volt a fővárosi törvényhatósági bizottságnak és a Pesti Izraelita Hitközség képviselő-testületének. Az 1950 utáni tevékenysége sajnos ismeretlen (30).

Apolló gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Ciffroy Ödön gyógyszerész nyerte el a 74429-1895. B. M. rendelettel. A gyógyszertár 1895. XII. 13-án nyílt meg az Almássy tér 7. szám alatt. A gyógyszertárát 1905-ben a 24264-1905. B. M. számú rendelettel áthelyezték a Dohány utca 84. szám alá. A 114443-1911. B. M. számú rendelet hozzájárult a gyógyszertár újabb áthelyezéséhez. A gyógyszertár 1913. IX. 23-án nyílt meg a Dohány utca 71. szám alatt. Még egy áthelyezés történt a 35515-1929. I. N. M. M. számú rendelettel. A gyógyszertár a Dohány utca 88. szám alatt nyílt meg. Ezen a helyen működött 1950-ig (31). - Tulajdonosok: 1895: Cziffroy Ödön, - 1910: Braun Lajos, - 1910: Grünwald Gyula, - 1945-1950: Somogyi Sándor hatósági kezelő.

Flóra gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Harmos Gyula gyógyszerész nyerte el a 70328-1898. B. M. számú rendelettel. A gyógyszertár az István út 10. szám alatt 1899. VI. 30-án nyílt meg. A gyógyszertárát innen áthelyezték 1911-ben az István út 17. szám alá. A gyógyszertár neve 1940-től: István király (32).

Tulajdonosok: 1899: Harmos Gyula, - 1909: Boda József, - 1922: Blum Gyula, - 1940: Pocskay Béla, - 1945-1950: Benedek István hatósági kezelő.

Harmos Gyula (Gyöngyös, 1852. VI. 15. – Budapest, 1916. XII. 16.): a Budapesti Tudományegyetemen 1873-ban gyógyszerészi oklevelet szerzett. Zomborban kezdte a pályáját. 1885-től előbb budapesti a Szent István kórház, majd a Rókus kórház gyógyszertárának a vezetője volt. A fővárosban bekapcsolódott a szakmai közéletbe: a Budapesti Gyógyszerész Testület alelnöke volt. Zboray Bélával

1898-ban tervezetet nyújtott be a Gyógyszerészi Kamara létesítésére. Budapesten 1898-ban gyógyszerértári jogosítványt nyert. A Flóra gyógyszerértár tulajdonosa volt 1899-1909 között (33).

Báró Wesselényi gyógyszerértár

A gyógyszerértár személyes üzleti jogát Gabel József gyógyszerész nyerte el a 70329-1901. B. M. számú rendelettel. A gyógyszerértár 1902. VI. 29-én nyílt meg a Wesselényi utca 30. szám alatt (34).

Tulajdonosok: 1902: Gabel József, - 1920: Kelecsényi Ferenc, - 1934: Modra László, - 1935: özv. Modra Lászlóné, Kelecsényi Ilona haszonélvező, Rostás Elemér bérlő, - 1945-1950: Dr. Percs Ernőné, Kelecsényi Ilona felelős vezető.

Fortuna gyógyszerértár

A gyógyszerértár személyes üzleti jogát Schubert Arnold gyógyszerész nyerte el a 101523-1901. B. M. számú rendelettel. A gyógyszerértár 1902. IV. 5-én nyílt meg a Dob utca 80. alatt (35).

Tulajdonosok: 1902: Schubert Arnold, - 1907: Erényi László, - 1922: Asmány Gyula, - 1923: Bodnár Jenő, - 1941: Kocsuba Elemér, - 1945-1950: Kocsuba Elemér hatósági kezelő.

Árpád fejedelem gyógyszerértár

A gyógyszerértár személyes üzleti jogát Szabady János gyógyszerész nyerte el az 51870-1907. B. M. számú rendelettel. A gyógyszerértár 1908. I. 29-én nyílt meg az Aréna út (ma Dózsa György út) 7. szám alatt. A gyógyszerértár áthelyezését az 57287-1910. B. M. rendelet megengedte a Thököly út 21. alá (36).

Tulajdonosok: 1908: Szabady János, - 1937: Szabó Károly, - 1945-1950: Szabó Károly felelős vezető.

Ferenc József gyógyszerértár

A gyógyszerértár személyes üzleti jogát Bakos József gyógyszerész nyerte el a 157080-1908. B. M. számú rendelettel. A gyógyszerértár 1909. XII. 22-én nyílt meg az Óvoda utca és a Bethlen utca sarkán (Bethlen utca 14. szám). A 66369-1927. N. M. M. számú rendelet hozzájárult a gyógyszerértár áthelyezéséhez a Bethlen utca 8. szám alá (37).

Tulajdonosok: 1909: Bakos József (†1911. II. 9.), - 1911: Bakos József örökösök, Reichardt József bérlő, - 1922: Ligeti Sándor, - 1922: Gerő Miklós, - 1936: Székely Imre, - 1942: Horti Rudolf, - 1945-1950: Székely Imre felelős vezető, Horti Rudolf üzlettárs.

Glória gyógyszerértár

A gyógyszerértár személyes üzleti jogát dr. Halász Zoltán gyógyszerész nyerte el a 84461-1910. B. M. számú rendelettel. A rendelet a gyógyszerértár felállítási helyére az Izabella teret jelölte ki. A tulajdonos azonban önkényesen 1911. V. 4-én a Szövetség utca 36. szám alatt nyitotta meg a gyógyszerértárat. A

tulajdonos kérte a gyógyszertár helye kiterjesztését, de ezt a belügyminiszter nem teljesítette. Ezért a tulajdonos újabb kérvényekkel igyekezett kibújni a végrehajtás elől. Ezért a belügyminiszter a 155154-1912. B. M. számú rendeletével azt közölte, ha a gyógyszertár 1913. V. 1-ig nem költözik át az Izabella térre, akkor a jogosítványt megszüntnek tekinti. Ezért 1913. V. 1-én megtörtént az áthelyezés az Izabella tér 5. szám alá. A 29258-1923. N. M. M. rendelet hozzájárult a gyógyszertár újabb áthelyezéséhez a Wesselényi utca 60. szám alá (38).

Tulajdonosok: 1911: Dr. Halász Zoltán, - 1913: Szöllősi Sándor, - 1916. Tóbiás Zsigmond, - 1934: Heller László, - 1945-1950: Heller László felelős vezető.

Heller László (Kisvárd, 1905. IX. 22. – Budapest, 1979. XI. 12.): a Pázmány Péter Tudományegyetemen 1928-ban szerzett gyógyszerészi oklevelet. Pályáját a külföldi érdekltségű Farmacia Allemana cégnél kezdte. Alkalmazott gyógyszerész lett a Glória gyógyszertárban, amelyet 1934-ben megvásárolt. Az államosítás után a Fővárosi Gyógyszertári Központ több gyógyszertárában működött. Az átlagon felüli szakmai tudása és gyakorlati érzéke révén több újítást nyújtott be. A fiatalokat a hivatásszeretetre nevelte. Gyógyszer-hatástani cikkei a „Gyógyszereink” folyóiratban jelentek meg. Hobbija volt a művészi fényképezés. Filmforgató könyveket is írt (39).

Damjanich gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Fuhrmann Ferenc gyógyszerész nyerte el a 63590-1910. B. M. számú rendelettel. A gyógyszertárat a tulajdonos özvegye 1912. VI. 12-én megnyitotta meg a Damjanich utca 39. szám alatt (40).

Tulajdonosok: 1912: özv. Fuhrmann Ferencmé, Mészöly Mátyás kezelő, - 1917-1950: Mészöly Mátyás.

Klauzál gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát dr. Hesser Andor nyerte el a 28119-1912. B. M. számú rendelettel. A gyógyszertár 1912. X. 7-én nyílt meg a Klauzál tér 1, illetve a Dob utca 43. szám alatt (41).

Tulajdonosok: 1912: Dr. Hesser Andor, - 1937: Bontha Jenő, - 1945-1950: özv. Bontha Jenőné haszonélvező, Török Józsefné felelős vezető.

Garay gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát botfai Hűvös László gyógyszerész nyerte el 29306-1912. B. M. számú rendelettel. A gyógyszertár 1912. VII. 19-én nyílt meg a Garay tér 19. szám alatt (42).

Tulajdonosok: 1912: Hűvös László, - 1941: Hűvös László, Burgetti Ferenc kezelő, - 1945-1950: Hűvös László. Fekesházy Zoltán felelős vezető.

Hűvös László (Budapest, 1883. VII. 3. – New York, USA, 1972. IV. 14.)

A Budapesti Tudományegyetemen 1906-ban szerzett gyógyszerészi oklevelet. Az alkalmazotti idejét letöltve 1912-ben Budapesten gyógyszertári jogosítványt szerzett. A Garay téren még 1912-ben nyitotta

meg a Garay nevű gyógyszerterát. A távollétében Burgetti Ferenc kezelte a gyógyszerterát. Bár 1944-ben megszűnt a jogosítványa, de 1945 után a gyógyszerter tulajdonosa maradt. De ekkor a távollétében Fekesházy Zoltán gyógyszerész lett a felelős vezető. 1948 tavaszán elhagyta az országot és New Yorkban telepedett le. Fiatalon tehetséges volt a képzőművészetek iránt. A festészet után áttért a szobrászatra. Párizsban Raoul Verlet szobrászművész tanítványa lett. A Szent Kristóf a gyermek Jézussal témájú szobra kitűnő kritikát kapott. Ez a szobra Szántód közelében, a 7. műút mellett látható. A Wodianer Alíz szobra a budapesti János Kórház I. Bel-osztálya előtt áll. A Péterfy Sándor utcai Rendelőintézet I. világháborús domborműve egy a háborúban apát veszített családot mutatja be. Számos portré-szobrot alkotott: Beethoven, Berlioz, Kosztolányi Dezső, Liszt Ferenc, Puccini. Az anyai szeretet szobra a budapesti II. kerületi Vérhalom téren látható. Az 1930-as években több tárlaton mutatták be a műveit. Amerikában is portrékat mintázott, de ott már gyógyszerészi munkát nem vállalt (42).

Minerva gyógyszerter

A gyógyszerter személyes üzleti jogát Spiegel Gyula gyógyszerész nyerte el 1933-1913. B. M. számú rendelettel. A gyógyszerter 1914. II. 16-án nyílt meg a Rottenbiller utca 6/b. szám alatt. (43).
Tulajdonosok: 1914: Spiegel Gyula, - 1938: Böhm Miklós (munkaszolgálatában hunyt el), - 1943: Spergely Béla, - 1945-1950: Böhm Veronika hatósági kezelő, Szendró Sándor felelős vezető, Spergely Béla üzlettárs.

Spergely Béla (Makó, 1888. IV. 22. – Budapest, 1982. V. 29.): a Budapesti Tudományegyetemen 1908-ban szerzett gyógyszerészi oklevelet. Apja, Spergely Imre halála miatt 1909-ben átvette a nagylaki Szentháromság gyógyszerter tulajdonlását, amelyet csak 1920-ban adott el. A Gyakornoki Tanfolyam tanára lett 1920-tól. 1923-tól a Labor Gyógyszergyár munkatársa lett. Közben a Gyógyszerészi Közlöny és a Gyógyszerészi Értesítő munkatársa. Rózsavölgyi Imre halála után (1927) átvette az ERI üzemi vezetését. Az itt készült injekciók stabilitása és csomagolás technikája az érdeme volt. Elismerő szakvéleményt fogalmazott meg Kabay János találmányáról. Az államosítás után 1971-ig a Chinoin, és a Kőbányai Gyógyszerárú-gyárban működött. Az V. Magyar Gyógyszerkönyvben ő írta meg az steril oldatok és az injekciók fejezeteket. Közel száz cikke jelent meg a szaklapokban. Az értékes könyvtára jelentős részét az Ernyey Könyvtárnak ajándékozta (44).

Corvin gyógyszerter

A gyógyszerter személyes üzleti jogát Gáspár Árpád gyógyszerész nyerte el a 45951-1922. N. M. M. számú rendelettel. A gyógyszerter 1924. IV. 22-én nyílt meg az Erzsébet körút 6. szám alatt (45).
Tulajdonosok: 1924: Gáspár Árpád, - 1927: Szántó Sándor, - 1928: Maurer Armand, - 1929: Fenyves Zoltán, - 1933: ö.zv. Fenyves Zoltánné, Burg Valéria hasznélvező, Liebmann Dezső kezelő, - 1945-1950: ö.zv. Fenyves Zoltánné hasznélvező, Kenéz Endre kezelő.

Szántó Sándor (Ungvár, 1890. II. 9. – Budapest, 1973. XI. 2.): eredeti neve Moskovics Samu volt. Ezen a néven a Budapesti Tudományegyetemen 1911-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. Fiatalon bekapcsolódott a Gyógyszerészegédek Országos Szövetsége és a Galilei Kör gyógyszerészi csoportjának munkálataiba. A Segédszövetség 1912. III. 26-i közgyűlésén a szövetség szakszervezetté való átalakulását javasolta. Azonban ezt akkor még nem akarták. Ezért 48 tag kilépett a szövetségből és őt választották meg az új mozgalom főtítkárává. Maurer Armanddal új lapot indítottak Gyógyszerész Újság címmel. A gyógyszerész-szakszervezet 1918. II. 6-án alakult meg. Az őszirózsás forradalom idején szerencsésen megszöktette a budapesti Astoria szállodából Lukachich Géza altábornagyot egy rejtett kapun keresztül. A Tanácsköztársaság Népjóléti Népbiztosságán a gyógyszertermelést irányította. A gazdasági blokádnak idején az élete kockáztatásával vállalta külföldről a gyógyszer utánpótlást. A Tanácsköztársaság bukása után felmentették őt a vádak alól. Előbb egy gyógyszerkészítő laboratóriumot vezetett, majd több gyógyszertárban volt tulajdonos. 1945 után a Gyógyáruértékesítő Vállalatnál működött (46).

Szent Miklós gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Helmy Jenő gyógyszerész nyerte el a 45953-1922. N. M. M. számú rendelettel. A gyógyszertár 1922. VIII. 28-án nyílt meg a Garay utca 56. szám alatt. A 44216-1929. N. M. M. számú rendelet a Hernád utca 7. szám alá helyezték át (47). – Tulajdonosok: 1922: Helmy Jenő, - 1924: Juhász Márton, - 1929-1950: Böhm Ignác.

Keleti gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Beleznay Károly gyógyszerész nyerte el a 31794-1922. N. M. M. számú rendelettel. A gyógyszertár 1922. XII. 11-én nyílt meg a Baross tér 16. szám alatt. A gyógyszertár 1934 óta a Baross tér 14. szám alatt működött (48).

Tulajdonosok: 1922: Beleznay Károly, - 1945-1950: Beleznay Károly, Debreczeny Lászlóné, Lőrincze Zsuzsanna üzlettárs.

Arany Szarvas gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Karlovszky Geysa gyógyszerész nyerte el az 56232-1923. N. M. M. számú rendelettel. A gyógyszertár 1926. I. 18-án nyílt meg a Rákóczi út 32. szám alatt (49). Tulajdonosok: 1926: Karlovszky Geysa, - 1931: Reichard Sándor, - 1933-1950: Halász Béla.

Karlovszky Geysa (Rimaszombat, és Kishont megye, 1860. XI. 22. - Budapest, 1936. IV. 27.): a Budapesti Tudományegyetemen 1881-ben gyógyszerészi oklevelet szerzett. Dr. Than Károly professzor egyetemi intézetében kilenc évig volt tanársegéd. Előállította a rubidium-ammonium-bromid tartalmú idegbántalmak elleni gyógyszert. Nevéhez fűződött a pirokatechin-monoetiléter baktericid hatású fertőtlenítő szer bevezetése. A Gyógyszerészhallgatók Segély és Önképző Körének elnöke volt. 1892-

től a Gyógyszerészi Közlöny szerkesztője volt. Három könyve és több-száz cikke jelent meg a szaklapokban. Koritsánszky Ottóval a Gyógyszerészi Évkönyv-sorozatot szerkesztette. A Természet tudományi Társulat választmányi tagja volt. A magyar gyógyszerészi közélet egyik kimagasló alakját tisztelték a személyében. A Magyarországi Gyógyszerész Egyesület két érmet, emléklakettet adott ki az emlékére (50).

Kazinczy gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Lippay Károly gyógyszerész nyerte el a 80015-1926. N. M. M. rendelettel. A gyógyszertár 1926. XII. 16-án nyílt meg a Dob utca 24. szám alatt (51).
Tulajdonosok: 1926: Lippay Károly, - 1927 -1950: Siklósi Henrik.
Lippay Károly (Újvidék, 1891... - Budapest, 1970...): a Kolozsvári Egyetemen 1914-ben gyógyszerészi oklevelet szerzett. Részt vett az I. világháborúban, Bécsben és Przemislben. Ezredesként szerelt le 1920-ban. 1924-től Újvidéken és Szabadkán működött. Budapesten gyógyszertári jogosítványt szerzett 1926-ban. A Kazinczy gyógyszertár tulajdonosa volt. Az államosítás után nyugdíja gyógyszerészként működött (52)

Bem gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Magay Kálmán gyógyszerész nyerte el a 259477-1934. N, M. M. számú rendelettel. A gyógyszertár 1935. júliusában nyílt meg az Elemér utca (ma Marek József utca) 26. szám alatt. (53). – Tulajdonosok: 1935: Magay Kálmán (†1943. XI. 7.), - 1943-1950: özv. Magay Kálmánné hasznélvező, Bauer Máttyás felelős vezető.

Hargita gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Fejér Emil Antal gyógyszerész nyerte el. A gyógyszertár 1939. XII. 20-án nyílt meg a Madách Imre tér 1. szám alatt. Fejér Emil Antal az államosításig állt a gyógyszertár élén (54).

Toldi Miklós gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Szilágyi János gyógyszerész nyerte el, aki azonban még a gyógyszertár megnyitása előtt elhunyt. A gyógyszertár 1940. III. 23-án nyílt meg a Rákóczi út 56. szám alatt (55). - Tulajdonosok: 1940: özv. Szilágyi Jánosné hasznélvező, Kroha Dezsőné üzlettárs, Horti Rudolf bérlő, - 1943: dr. Lajbek Jenő bérlő, - 1945-1950: özv. Szilágyi Jánosné hasznélvező, Kroha Dezsőné üzlettárs, Horti Rudolf bérlő, felelős vezető.

VII. kerületi gyógyszertárak száma

1944: 27 gyógyszertár,

1971: 13 gyógyszertár,

2002: 18 gyógyszertár,

2017: 15 gyógyszertár.

Házi gyógyszertárak

1. Magánalkalmazottak Biztosító Intézete Ferencz József Kereskedelmi kórházának gyógyszerára

A népjóléti miniszter a 29120-1921.számú rendeletével alapította meg. 1922. VI. 6-án nyílt meg a Bethlen tér 1. szám alatt. A gyógyszertár 1943-ban a Péterffy Sándor utca 12. szám alá költözött. A mai helyén a Péterffy Kórház és Rendelőintézet működik (56).

Tulajdonosok: 1921: Millner György, - 1926: Katona Ágoston, - 1931: Kőrösmezey Lajos, - 1936: Urszinyi Károly junior, - 1945-1950: Zacher Pál.

Millner György (Védeny, Moson megye, ma Weiden, Ausztria, 1865... - Budapest, 1944. VII. 2.): Sárvárott lépett a gyógyszerészi pályára. A Budapesti Tudományegyetemen 1888-ban szerzett gyógyszerészi oklevelet. Vidéki gyógyszertárakban kezdte a pályáját. 1906-ban visszatért a fővárosba és bekapcsolódott a Gyógyszerészségédek Országos Szövetsége munkálataiba. 1908-ban alelnökké, 1912-1914 között a Szövetség elnöke volt. Később 1919 őszén rövid ideig, majd 1925-1927 között az Okleveles Gyógyszerészek Országos Egyesülete elnöke volt. 1927-től kisebb forgalmú vidéki gyógyszertárakban volt gondnok. 1940 után már csak kisebb kiegészítéseket vállalt. A gyógyszerészet hű szolgálja volt egész életében. Állandóan foglalkoztatták őt az alkalmazottak helyzetének javítása. 1942-ben az Országos Gyógyszerész Egyesület a több évtizedes eredményes munkásságát elismerve Karlovszky-Emlékéremmel tüntette ki. Számos közleménye jelent meg a szaklapokban. A II. világ háború idején bombatámadás áldozata lett (57, 58).

Urszinyi Károly junior (Budapest, 1896. VII. 10. Budapest, 1970. IV. 25.): apja, Urszinyi Károly senior a budapesti Hunnia gyógyszertár tulajdonosa volt. A gimnáziumi érettségi vizsgája után a harctérre szólította őt az I. világháború. Ezért csak megkésve, 1927-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet a Pázmány Péter Tudományegyetemen. A pályáját a Pantodrog gyógynövény kereskedelmi vállalnál kezdte. A Magánalkalmazottak Biztosító Intézetének házi gyógyszertárába került. Itt hamar kitűnt a szakértelmével és a munkájával. 1936-ban a gyógyszertár vezetője lett. Számos újítás fűződött a nevéhez (ülőtára, forgószekrények). Bekapcsolódott az Okleveles Gyógyszerészek Országos Szövetsége munkálataiba is. Itt 1936-ban elnökké választották. Következtesen harcolt az alkalmazott gyógyszerészek szociális helyzetének (59).

2 Az OTI Csengery utca Rendelőintézetének házi gyógyszerháza

A népjóléti miniszter az 120233-1928. számú rendeletével engedélyezte a házi gyógyszerháza létrehozását. A gyógyszerháza 1929. VI. 1-én nyílt meg a Csengery utca 25. szám alatt (60).

Tulajdonosok: 1929: Syposs Simon, - 1934: Rossmann Ferenc, - 1943-1944: Szedes Endre, - 1945-1950: Moizer Miklós.

Syposs Simon (Budapest, 1901. I. 28. – Budapest, 1976...): apja, Syposs Kálmán váci Kőkapu gyógyszerházában volt gyakornok. A Pázmány Péter Tudomány egyetemen 1926-ban szerzett gyógyszerészi oklevelet. A pályáját apja gyógyszerházában kezdte. 1929-től az OTI központi, a Csengery utcai rendelőintézet házi gyógyszerháza vezetője. 1936-tól 1957-ig a Vámügyi Hivatal laboratóriumának gyógyszerész szakfelügyelője volt. Majd a nyugdíjba vonulásáig a Fővárosi Gyógyszerházi Központ alkalmazott gyógyszerésze volt (61).

Moizer Miklós (Moha, Fejér megye, 1893. IX. 24. – Tokod,-Altáró, 1983. VII. 19.): a Budapesti Tudományegyetemen 1921-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. A pályáját vidéki gyógyszerházaiban kezdte. Az 1930-as évek második felétől a Budapest-vidéki kőszénbánya Rt pilis vörösvári társpénztára gyógyszerháza volt a vezetője. 1940-től az OTI alkalmazásában volt. Szerencsésen túlélte az auschwitz koncentrációs táborát. Az elmondása szerint nagyon megviselték őt fizikailag és lelkileg a korabeli események. Hazaérkezve a budapesti Csengery utcai OTI rendelőintézet gyógyszerháza lett a vezetője. Az államosítás után fővárosi gyógyszerházaiban nagyon pontos munkát végzett. Hobbija volt a versírás, amelyek mindig meghatóak voltak a kollégák körében. A betegsége miatt az élete utolsó időszakát Tokod-Altáron töltötte. Sírja a budapesti Óbudai temetőben van: 36-01-1046 (62).

A tanulmány végére érve idézzük fel Róth Manó gyógyszerész egyik történelmi vonatkozású szállóigéjét, amely még napjainkban is aktuális lehet:

„A múltak megbecsülése, az ősök és az elődök tisztelete minden intézménynek olyan erkölcsi tőkéje, amely erőt és bizalmat kölcsönöz a jelen és a jövő munkájának”. (Gyógyszerészi Értesítő, 41, 22, 357 – 1933).

Irodalom

1. Budapest Lexikon. Akadémiai Kiadó, Budapest, I. kötet, 393-397 (1993)
2. wikipedia.org/wiki/Budapest_VII._kerulete
3. Révai Új Lexikon. Szekszárd, 12. kötet, 25 (2003)
4. wikipedia.org/wiki/Budapest_VII._kerulete#A_zsidonegyed
5. Budapest Lexikon. i. m. II. kötet, 379-380
6. Budapest Lexikon. i. m. I. kötet, 334
7. Budapest Lexikon. i. m. I. kötet, 654
8. www.zsido.hu,zsinagogak-programok-koezoessegek/56-bethlenteri-zsinagoga

9. wikipedia.org/wiki/godzsudvar
10. wikipedia.org/wiki/Budapest_VII._kerulete_nepesseg
11. Sztankai István: A gyógyszerészetre és a budapesti gyógyszertárakra vonatkozó adatok. Budapest, 2191-221 (1935)
12. A Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság Értesítője. 20, 4, 231-263 (1944)
13. A Magyar Társadalom Lexikonja. Budapest, 438 (1930)
14. Sztankai István: i. m. 221-223
15. Zalai Károly: A magyar gyógyszerészet nagyjai. Galenus Kiadó, Budapest, 24 (2001)
16. Gyógyszerészi Közlöny, 50, 38, 633 (1934)
17. Sztankai István: i. m. 224
18. Gyógyszerészi Közlöny, 43, 16, 300-302 (1927)
19. Gulyás Pál: A magyar írók élete és munkái. Argumentum Kiadó, Budapest, 12. kötet, 14 (1993)
20. Sztankai István: i. m. 224
21. Sztankai István: i. m. 225
22. A Magyar Társadalom Lexikonja. i. m. 422
23. Gyógyszerésztörténet, 8, 1, 16-17 (2009)
24. Sztankai István: i. m. 225
25. Gyógyszerészi Közlöny, 9, 21, 181-182 (1893)
26. Sztankai István: i. m. 226
27. Zalai Károly: i. m. 85
28. Sztankai István: i. m. 226
29. Gyógyszerészi Közlöny, 29, 12, 200 (1913)
30. Zalai Károly: i. m. 71
31. Sztankai István: i. m. 226
32. Sztankai István: i. m. 227
33. Gyógyszerészi Közlöny, 32, 47, 757 (1916)
34. Sztankai István: i. m. 227-228
35. Sztankai István: i. m. 228
36. Sztankai István: i. m. 228
37. Sztankai István: i. m. 228-229
38. Sztankai István: i. m. 227-228
39. Gyógyszerészet, 24, 3, 177 (1980)
40. Sztankai István: i. m. 230
41. Sztankai István: i. m. 230
42. Gyógyszerésztörténet, 13, 2, 24-25 (2015)

43. Sztankai István: i. m. 232
44. Zalai Károly: i. m. 92
45. Sztankai István: i. m. 230
46. Egészségügyi Dolgozó, 23, 2, 8 (1980)
47. Sztankai István: i. m. 230-231
48. Sztankai István: i. m. 231
49. Sztankai István: i. m. 231
50. Gyógyszerészet, 28, 12, 461-463 (1984)
51. Sztankai István: i. m. 232
52. Gyógyszerészet, 14, 12, 478 (1970)
53. Sztankai István: i. m. 233
54. Gyógyszerészi Közlöny, 55, 51, 828 (1939)
55. Gyógyszerészi Közlöny, 56, 20, 280-282
56. Sztankai István: i. m. 233
57. Gyógyszerészek Lapja, 37, 19, 1-2 (1942)
58. Gulyás Pál: i. m. 18. kötet, 1021 (1999)
59. Gyógyszerészet, 14, 8, 310 (1970)
60. Sztankai István: i. m. 233-234
61. Gyógyszerészet, 20, 9, 357 (1976)
62. Moizer Miklós gyógyszerész elmondása alapján (1980).